
**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

**“TURKISTON
TARAQQIYPARVARLARI MEROSI:
TARIXIY TAJRIBA VA MILLIY O'ZLIK”
MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY ANJUMAN
Materiallar to'plami**

**Buxoro shahri, 2026 yil 12-mart
“BUKHARA HAMD PRINT” nashriyoti**

Annotatsiya

Mazkur xalqaro ilmiy-amaliy anjuman, ma'rifatparvar jadidlarning Vatanimiz va jahon tarixidagi muhim o'rni va ahamiyatini, milliy istiqbolimizning ma'naviy asoslarini yaratishdagi fidoiyliglarini, ibratli hayoti va faoliyatini, boy ilmiy-ijodiy merosini chuqur o'rganish va faol targ'ib etish hamda ularning xotirasini abadiylashtirish borasidagi ishlarni yanada kengaytirishga bag'ishlangan. Zero, mustabid tuzum tomonidan qatag'on qilingan davlat va jamoat arboblari, ilm-fan, madaniyat, san'at, adabiyot namoyandalarimizning nomlari va xotirasini abadiylashtirish, ularning jasorati va matonati misolida yosh avlodni vatanga muhabbat va sadoqat ruhida tarbiyalash dolzarb vazifa hisoblanadi. Yosh avlodni vatanparvarlik hamda o'zbek xalqining merosiga hurmat ruhida tarbiyalash, ularda g'oyaviy immunitetni shakllantirishda ma'rifatparvar jadidlarning jasorati va ibratli faoliyati muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Tashkil qilingan ushbu anjuman yuksak maqsadlarni o'zida jamlagan, mustaqillik va adolat tantanasi uchun kurashgan fidoiy ajdodlarimiz xotirasiga yuksak ehtirom ko'rsatish, jadidlar merosini targ'ib etish muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur to'plamda xorijiy mamlakatlar hamda Respublikamizdagi nufuzli oliygohlarning professor-o'qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, magistrantlar, iqtidorli talabalarining tezis hamda maqolalari, ilmiy-nazariy izlanishlari o'rin olgan.

Аннотация

Данный международный научно-практический форум посвящен расширению изучения и пропаганды значимой роли и важности просветителей-джадидов в истории нашей страны и мира. Кроме этого их самоотверженному труду в создании духовных основ национальной независимости, их образцовой жизни и деятельности и ещё богатого научного и творческого наследия, которое они оставили. Действительно, важной задачей является увековечение памяти и чести тысяч наших соотечественников, в том числе государственных и общественных деятелей, представителей науки, культуры, искусства, литературы и простых профессионалов, которые были репрессированы тоталитарным режимом. Их мужество и стойкость служат примером для воспитания молодого поколения в духе любви и верности Родине. Почтение памяти наших самоотверженных предков, которые боролись за торжество независимости и справедливости, а также пропаганда образцовой деятельности и мужества просветителей-джадидов играют важную роль в формировании идеологического иммунитета у молодежи. В данный сборник включены тезисы, статьи и научно-теоретические исследования преподавателей и профессоров престижных университетов Республики и зарубежных стран, а также научных исследователей, преподавателей религиозных учебных заведений, магистрантов и талантливых студентов.

Annotation

This international scientific-practical conference is dedicated to expanding the study and promotion of the significant role and importance of the Jadid enlightenment figures in the history of our country and the world, their selfless efforts in creating the spiritual foundations of our national independence, and their exemplary lives and activities, as well as the rich scientific and creative heritage they left behind. Indeed, a vital task is to perpetuate the memory and honor of thousands of our compatriots, including state and public figures, representatives of science, culture, art, literature, and even ordinary professionals, who were repressed by the oppressive regime. Their courage and resilience serve as a model for educating the younger generation in the

spirit of love and loyalty to the homeland. Honoring the memory of our selfless ancestors, who fought for the triumph of independence and justice, and promoting the exemplary activities and bravery of the Jadid enlightenment figures play an important role in fostering ideological immunity among the youth. This collection includes theses, articles, and scientific-theoretical research by professors, educators from prestigious universities in our Republic and abroad, as well as scientific researchers, instructors from religious educational institutions, master's students, and talented students.

TAHRIR HAY'ATI:

Abduhakim Ziyoitdinovich SHARIPOV – Buxoro davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar kafedrası mudiri falsafa fanlari doktori (DSc), professor.

Xolidaxon Xoliqovna RAXMATOVA – Buxoro davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar kafedrası professori, falsafa fanlari doktori (DSc)

Rajab Ergashevich QILICHEV – Buxoro davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar kafedrası dotsenti, tarix fanlari nomzodi

Zubaydillo Ibodilloevich NARZIYEV – Buxoro davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar kafedrası dotsenti, falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

Mubin Rustamovich SHOKIROV – Buxoro davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar kafedrası dotsenti, falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

O'razov Bobir Baxtiyorovich – Buxoro davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar kafedrası dotsenti, falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

Murtozayev Shaxobiddin Baxriddinovich – Buxoro davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar kafedrası dotsenti, falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

Tag'oyeva Dilnavoz Narziqulovna – Buxoro davlat pedagogika instituti Ijtimoiy fanlar kafedrası dotsenti, falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

AHMAD YASSAVIY VA SHAMS O'ZGANDIY HIKMATLARIDA ZIKR TALQINI

Murodova Gulchehra Azamat qizi
Buxoro davlat pedagogika instituti,
o'zbek tili va adabiyoti kafedrası
o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada turkiy tasavvuf adabiyotining yirik namoyandasi Ahmad Yassaviy va Yassaviy maktabi izdoshi Shams O'zgandiy hikmatlaridagi zikr halqasi bilan bog'liq qarashlar tahlil qilingan hamda Shamsiddin O'zgandiy hikmatlari Yassaviy asos solgan ma'naviy-badiiy an'ananing izchil davomi ekanligi asoslangan.

Tayanch tushunchalar: osiy, malomat qilish, zikr halqasi, ilohiy qahr, ilohiy lutf, jazba, fano.

Ma'lumki, Turkiy adabiyotda tasavvuf ta'limotining shakllanishi hamda rivojlanishida Ahmad Yassaviyning o'ziga xos o'rni bor. Yassaviy tariqatining asosini insonning ruhiy poklanishi, halollik hamda Allohni qalban anglash g'oyalari tashkil etadi. Mazkur ta'limot g'oyalari shoirning sodda, xalqona hikmatlari bilan keng tarqalgan. Aytish lozimki, tasavvuf adabiyotining shakllanishi hamda taraqqiy topishida Islom ahkomlarini xalqqa yetkazish hamda Qur'on va hadislarning mazmun-mohiyatini sharhlashda hikmatlarning o'ziga xos o'rni bor. Ahmad Yassaviy hikmatlari xalq orasida juda mashhur bo'lganligi bois keng tarqalgan. Yassaviy maktabi ijodkorlaridan biri Shams O'zgandiy bo'lib, Po'latjon Domulla Qayumovning "Tazkirayi Qayumiy" asarida shoir haqida ma'lumotlar keltirilgan. Ayniqsa, ushbu shayxning asli Farg'ona vodiysining O'zgand shaharidan bo'lib, nomi Shamsiddin ekanligi, u o'z ismini qisqartirib taxallusiga olganligini qayd etadi. Po'latjon domla Shams O'zgandiyning Xoja Ahmad Yassaviyning muridi ekanligiga alohida ahamiyat qaratib, uning she'rlaridan parcha keltiradi:

Shayxning kim debon kelsa qulog'img'a sado

Qutbi jahon Sayid Ahmad ayo hazrat Shayximdur.... [1;89-b.]

Ahmad Yassaviy hamda Yassaviy maktabi shoirlari ijodida ham zikr halqasi ilohiy haqiqatga yetishishning muhim nuqtasi sifatida talqin qilingan. Qolaversa, Yassaviy maktabi shoirlarining ijod namunalarida zikr nafaqat, ibodat shakli, balki ruhiy kamolot bosqichlarini ifodalovchi ramziy jarayondir. Shamsiddinning "Bu halqaning ichinda" radifli hikmati ham Yassaviy boshlab bergan bu an'ananing yorqin dalilidir.

Oshiq kerak cholinsa, bu halqaning ichinda

Alloh teyu cholinsa, bu halqaning ichinda [2;30-b.]

Mazkur baytda muridning ongli ravishda zikrga kirishi, tili hamda qalbini Alloh nomiga yo'naltirishi hamda tariqat yo'liga qo'yiladigan qadam sifatida ko'rish mumkin. "Alloh teyu cholinsa" iborasida zikr shakli lafziy bo'lib, murid o'zini

anglagan holda ruhiy holati ongli ibodatga yo'naltirgan bo'ladi. Yassaviy hikmatlarida esa ushbu holat quyidagich talqin qilinadi:

Oshiqlari o'ynasa bu halqaning ichinda,

Hu-hu teyu jon bersa bu halqaning ichinda. [3; 297-b.]

Ushbu baytda qo'llangan "hu-hu" Allohning zot ismi bo'lib, jon berish- jismoniy o'lim emas, aksincha, nafsdan kechish, ya'ni fanofilloh maqomidir. "Hu-hu teyu jon bersa" iborasida zikr shakli vujudiy bo'lib, murid jazba holatida, o'zidan kechadi. Hikmatlarda takrorlanib keladigan "bu halqaning ichinda" iborasi oddiy jumla emas, albatta. Halqa bu yerda ma'naviy makon ma'nosida qo'llangan. Bu halqaga faqatgina chin oshiq, ya'ni Alloh ishqida kuygan kishi munosib. Alloh nomi bilan boshlangan harakat haqiqiy zikr demakdir. Hikmatning birinchi baytidayoq tasavvuf yo'liga kirgan solikka halqaga kirish sharti qo'yilmoqda. Qur'oni karimning "Ankabut" surasida quyidagi jumla keltiriladi: "...Albatta, Allohning zikri (barcha narsadan) ulug'dir". [7; 401-b.]

"Yassaviya tariqatida jahriy zikr ijro etiladi. Zikr chog'ida darvishning tomog'idan arraning sasi kabi ovoz chiqqani uchun yassaviya zikriga "zikri arra", "zikri minshoriy" deyiladi. Bu zikr quyidagich ijro etiladi: darvish ikki qo'lini tizzasi ustiga qo'yib, nafasini qorniga chiqarib, "ha" deb, yana qorni tomondan nafas olib, bosh, bel, yelka qimirlamagan holda "hayy" deydi va zikr shu tarzda davom etadi. [4; 107-b.]

Ushbu holat Yassaviyona uslubda quyidagi tarzda ifodalangan :

Ishq o'tig'a qaynasa, aql-u hushi o'ynasa,

Alloh teyu jon bersa bu halqaning ichinda[3; 297-b.]

Shamsiddin:

Ishq o'tig'a qaynasa, aqlu hushi o'ynasa

Hoyu hu teyu o'ynasa bu halqaning ichinda[2;30-b.]

Misrada qo'llanilgan ishq o'ti bu-tasavvufdagi jazba holatidir. Ishq kuchaygan sari aql ojizlanadi hamda solik jazba holatida bo'lishi ifodalangan."Hoyu hu" tasavvufiy zikr nidosi bo'lib, Allohni doimiy yod etishdir. Bu nido zikrning qadimiy shakllaridan bo'lib, "Vahdat ul vujud" g'oyasiga ishora qiladi. Bu holat solikning o'z "men"idan kechib, Haq bilan ruhiy yaqinlashuvini anglatadi.

Shamsiddin hikmatining 3-baytidan o'rin olgan:

"Yod bahriga cho'msam man, na'ra faryod ursam man,

Hoyu hu teyu o'lsam man, bu halqaning ichinda" [2;30-b.]

bayti Yassaviy hikmatlarida quyidagicha ifodalangan:

"Ishq bahrig'a cho'msam men nola-faryod qilsam men,

Hu-hu teyu o'lsam men, bu halqaning ichinda" [3; 297-b.]

Yod bahri bu baytda Alloh zikrining tuganmas ummoni bo'lib, bu ummonga tushgan yo'lovchi o'zini unutadi, na'ra-faryod esa – jazba alomati.

Zokir qullar, jam o'lub yodin aytur jon urub,

Soqiy kezar o'grilub, bu halqaning ichinda[2;31-b.]

Shamsiddin hikmatidagi ushbu bayt Yassaviy she'rida quyidagicha keltirilgan:

Zokir qullar jam' bo'lub, faryod urub, jon uzub,

Soqiy yurar o'rgulub bu halqaning ichinda. [3; 297-b.]

Ikkala misra ham bir-biriga shakl va mazmun jihatdan yaqin bo'lishiga qaramay, ayrim so'zlardagi g'oyaviy va badiiy ta'sir kuchi bilan farqlanadi. Har ikkala misrada ham tasavvufiy yig'in - zikr halqasi tasviri keltirilgan bo'lib, bu yerda "zokir qullar" – haqni zikr qiluvchi darveshlar, "halqa"- ruhiy birlik ramzi, "soqiy" ilohiy ishq tarqatuvchi timsoldir. Shams O'zgandiy hikmatlarida keltirilgan "*jam o'lub yodin aytur jon urub*" jumlasida zikr jarayonining nisbatan sokin, ichki iztirob bilan kechishiga ishora qilinmoqda. "*Soqiy kezar o'grilub*" jumlasida esa soqiyning harakati yashirin, sokin, go'yo pinhona tarzda kechayotgandek ifodalangan. Bu yerda ruhiy holat ichki yonish, botiniy iztirob tarzida ifodalangan. "*Yodin aytur*" jumlasida sokin zikr qilishga ishora bo'lib, "*Jon urub*" iborasida esa - jon kuydurish ma'nosi anglashiladi.

Yassaviy hikmatida esa "*Jam bo'lub, faryod urub, jon uzub*" jumlasida - zikr kuchli holatga yetganidan darak beradi. "*Soqiy yurar o'rgulub*" – soqiyning harakati oshkora va jo'shqin tarzda ifodalangan. "Faryod urub" – jo'shqin zikr bo'lsa, "Jon uzub"- hushdan ketish darajasidagi ishqni ifodalaydi. Shundan ma'lum bo'ladi, Yassaviy hikmatida ruhiy kechinma ifodasida ta'sirchanlik yuqori ekanligini ko'rish mumkin.

Bu ikki misra aslida **bir ruhiy jarayonning ikki bosqichi** sifatida talqin qilinishi mumkin: Shamsiddin hikmatida bu zikr bilan boshlanadigan suluk yo'liga ishora bo'lsa, Yassaviy she'rida jazba bilan yakunlanadigan fano holati talqinidir. Shamsiddin O'zgandiyning "ichinda" radifli hikmati quyidagicha yakunlanadi:

Hal raavniy mujdasin eshitib Haqdin Shamsiddin

Jon o'ynag'il bad az in bu halqaning ichinda[2;31-b.]

Bu yerda qo'llanilgan "Hal raavniy" mujdasining lug'aviy ma'nosi - "Meni ko'rdingizlarmi?" Misrada asosiy urg'u ushbu mujdaga qaratilgan bo'lib, Haqdan kelgan ushbu xabarni eshitib, ruhiy jazba holatida bo'lishga ishora qilinmoqda. Ushbu misrada ishq bilan bog'liq ruhiy holat, ya'ni jazba va fanoda bo'lishlik nazarda tutilgan.

Ahmad Yassaviyning yakunlovchi baytiga e'tibor qaratsak:

Toliblarni murshidi, Qul Xoja Ahmad deb aydi,

Bosh o'ynag'il sen deydi bu halqaning ichinda. [3; 297-b.]

Ushbu baytda asosiy e'tibor murshidga qaratiladi. Ya'ni murshidning toliblarga yo'l ko'rsatuvchi, zikr majlisini boshqaruvchi jihatlari yoritilgan. "Bosh o'ynag'il" iborasi taslim bo'lish, itoat, bo'ysunish ma'nosini anglatadi. Bu baytda tariqat intizomi, murshidga bog'lanish (irshod bosqichi) yuksaklikka ko'tarilganligini alohida ta'kidlash lozim.

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, turkiy tasavvuf adabiyotining shakllanishi va taraqqiyotida Ahmad Yassaviy asos solgan hikmatnavislik an'anasi muhim o'rin tutadi. Yassaviy yaratgan ma'naviy maktab nafaqat diniy-axloqiy qarashlarni xalq ongiga singdirgan, balki tasavvufiy tafakkurning badiiy ifoda shaklini ham mustahkamlab bergan. Uning hikmatlari orqali tasavvuf g'oyalari xalqona til, sodda ifoda va obrazli tasvir vositasida ommalashdi hamda keng qatlamlarga yetib bordi.

Shamsiddin O'zgandiy hikmatlarini tahlil qilish natijasida u Yassaviy maktabining bevosita davomchisi ekanligi yaqqol namoyon bo'ladi. Uning munojot

ruhidagi hikmatlari, banda va Haq o'rtasidagi munosabatni tavba, iltijo, umid va rahmat tushunchalari orqali talqin etishi Yassaviyona an'ananing uzviy davomidir. Ayniqsa, "Yo Rabbano" mazmunidagi hikmatlar o'zaro qiyoslanganda, g'oyaviy mushtaraklik, tasavvufiy istilohlarning uyg'unligi hamda ruhiy kechinmalarning ifodalanish uslubida yaqinlik yaqqol ko'zga tashlanadi. Bundan tashqari, zikr halqasi tasviri har ikki shoir ijodida markaziy timsollardan biri sifatida talqin etiladi. "Halqa" obrazi jismoniy makondan ko'ra, ma'naviy birlik, jazba, irshod va fano maydoni sifatida namoyon bo'ladi. Yassaviy hikmatlarida zikrning jo'shqin, jazbali va fano maqomiga olib boruvchi holati kuchli ifodalansa, Shamsiddin hikmatlarida zikr jarayoni ko'proq ichki iztirob, botiniy yonish va sokin ruhiy kechinma orqali tasvirlanadi. Bu esa tasavvufiy tajribaning turli bosqichlarini sulukdan jazbagacha bo'lgan ruhiy kamolot jarayonini aks ettiradi. Ishq timsolining talqini ham har ikki ijodkorda tasavvufiy ma'no kasb etadi. "Ishq o'ti", "Hoyu hu", "Hu-hu" kabi obraz va zikr shakllari orqali solikning o'z "men"idan voz kechishi, nafsni yengishi va Haq bilan ruhiy yaqinlashuvi ifodalanadi. Bu jihatdan Shamsiddin O'zgandiy hikmatlari mazmunan Yassaviy ta'limotiga tayanadi, biroq badiiy ifoda va ruhiy tasvirlarda o'ziga xos ohang ham seziladi.

Umuman olganda, Shamsiddin O'zgandiy hikmatlari Yassaviy asos solgan ma'naviy-badiiy an'ananing izchil davomidir. Ular orqali tasavvufiy tafakkurning asosiy tushunchalari - tavba, zikr, ishq, jazba, fano, rahmat va lutf g'oyalari badiiy ifodasini topgan. Bu esa Yassaviy maktabining turkiy adabiyot tarixidagi o'rni mustahkam va barqaror ekanini, uning ta'siri keyingi asrlarda ham davom etganini ilmiy asosda tasdiqlaydi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Қаюмов П. Тазкираи Қаюмий I. – Тошкент: ЎзРФА Қўлғезмалар институти тахририй нашриёт бўлими, 1998.
2. Boqirg'on kitobi. O'zR FASHI: Toshbosma, inv. №288.
3. Хожа Аҳмад Яссавий. Ҳикматлар. Умринг елдек ўтаро. Нашрга тайёрловчилар: Ҳаққул И, Ҳасан Н. – Тошкент: Муҳаррир, 2020.
4. Усмон Т. Тасаввуф тарихи. – Тошкент. Истиқлол, 1999.
5. Болтабоев Ҳ. Шарқ мумтоз поетикаси. – Тошкент: Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2006.
6. Mustafa Sever. BAKIRGAN KITABI. – Ankara: Aren Tanıtım hizmetleri, 2018.
7. Қуръони Карим маъноларининг таржима ва тафсири. Таржима ва тафсир муаллифи: Шайх Абдулазиз Мансур. – Тошкент: "Мунир", 2021.

QADIMIY TURKIY BITIGLARDAGI TINCHLIK G'OYASI: TO'NYUQUQ BITIGIDA TINCHLIK G'OYASI MAZMUN-MOHİYATI

Sharipov Dilshod Baxshilloevich
Buxoro davlat pedagogika instituti
"Ijtimoiy fanlar" kafedrasi katta
o'qituvchisi

**5-SHO‘BA: BUXORO JADIDCHILIK HARAKATI VA NAMOYONDALARI
QARASHLARINI TADQIQ ETISHDA INOYATOV SULAYMON
INOYATOVICHNING ROLI**

212. *Безносюк Александр Алексеевич, СУЛАЙМОН ИНОЯТОВ – МИРОВАЯ БЕХА ИСТОРИИ*.....818
213. *Камол Йўлдошев, ЖАДИДЛАР ИЛМИНИНГ ДАВОМЧИСИ*.....821
214. *Sh.X.Samiyeva, Shamsullayeva Ruxsatoy, BUXORO JADIDCHILIK HARAKATI VA NAMOYONDALARINING QARASHLARI BUGUNGI KUN NIGOHIDA*.....821
215. *Jabbarova Aziza Shixnazarovna, Bozorova Bahora Jahongir qizi, INOYATOV SULAYMON INOYATOVICHNING BUXORO JADIDCHILIK HARAKATINI O‘RGANISHDAGI ILMIY METODOLOGIYASI VA MANBASHUNOSLIK TAHLILI*.....830
216. *Murodov Halim Salimovich, ILM VA VATANPARVARLIK: JADIDLAR IZIDAN BORGAN USTOZ*.....836
217. *Suyunov Furqat Boyxo‘rozovich, Ergasheva Laylo Azamatovna, MIRZO ULUG‘BEKNING ILMIY-PEDAGOGIK FAOLIYATI VA SAMARQAND ILMIY MAKTABINING TARIXDAGI O‘RNI*.....838
218. *Sh.B.Murtazoyev, Z.A.Shadmanova, OILA MUQADDAS – MASKAN*.....843
219. *Botirjonova Nozima Nodirjon qizi, GLOBAL DUNYODA MILLIY O‘ZLIKNI ASRASH: JADIDLAR MEROSI VA MIRZA KENJABEK IJODINING FALSAFIY – FILOLOGIK TAHLILI*.....846
220. *Shodmonova Maqsuda Nurilloevna, JADIDLAR MA‘NAVIY MEROSIDA MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLAR HAMDA MA‘RIFATLI JAMIYAT, YANGI MA‘NAVIY MAKON YARATISHGA OID IJTIMOIIY-FALSAFIY G‘OYALARNING AKS ETISHI*.....848
221. *Nurxonov Ibratjon, JADIDLARNING DUNYOVIY FANLAR TARAQQIYOTIGA QO‘SHGAN HISSASI*.....850
222. *Нарзиев Зубайдилло Ибодиллоевич. АЗИЗИДДИН НАСАФИЙНИНГ ИНСОН РУҲИ ТАРАҚҚИЁТИ ҲАҚИДАГИ ҚАРАШЛАРИ(УРУЖ ВА НУЗУЛ ТУШУНЧАЛАРИ АСОСИДА)*.....857
223. *Безносюк Александр Алексеевич. ВОЗНИКНОВЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ ДЖАДИДИЗМА В КРЫМУ* 864
224. *Маматназаров Лазизбек Тўрақулиевич. ЎСМИР-ЁШЛАР ОРАСИДА ИЖТИМОИЙ ХАВФЛИ ХУЛҚ-АТВОРНИНГ ШАКЛЛАНИШ ТУШУНЧАСИ ВА САБАБЛАРИ*.....870
225. *Shaxlo Musoevna Ataullaeva. SULAYMON INOYATOVICH INOYATOV HAQIDAGI UNUTILMAS XOTIRALARIM*.....874
226. *Вохидов Шодмон Хусейнович. ЎЗБЕКИСТОНДА ЖАДИДЛАР ФАЛСАФАСИ(ТЕЗИСЛАР)*.....877
227. *Kenjayev Sardor Nurmurod o‘g‘li. SULAYMON INOYATOVNING “TEMURIY SULTON-MIRZO ULUG‘BEK BUXORODA” ASARIDA BUXORODAGI MADRALAR FAOLIYATI*.....881
228. *Xudaybergenov Hayitboy Satimovich. AN‘ANAVIY O‘ZBEK XALQ HUNARMANDCHILIGI JAHON ILM-FANI VA MADANIY MEROS KONTEKSTIDA*...883
229. *To‘rayeva Zarinabonu O‘ktam qizi. BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARIDA SOG‘LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK OMILLARI*.....886
230. *Muhammad Azeem. THE SIGNIFICANCE AND THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DEVELOPMENT OF MODERN TECHNOLOGIES*.....888
231. *Shirinov Anvar Qanoatovich. IJTIMOIIY DAVLATDA INSON QADRI MUAMMOLARI IJTIMOIIY-FALSAFIY VA PSIXOLOGIK TAHLIL)*.....890
232. *Murodova Gulchehra Azamat qizi. AHMAD YASSAVIY VA SHAMS O‘ZGANDIY HIKMATLARIDA ZIKR TALQINI*.....894

233. Sharipov Dilshod Baxshilloevich. QADIMIY TURKIY BITIGLARDAGI TINCHLIK G'OYASI: TO'NYUQUQ BITIGIDA TINCHLIK G'OYASI MAZMUN-MOHIIYATI.....	897
234. Юнусова Г.С. АБДУРАУФ ФИТРАТНИНГ "РАХБАРИ НАЖОТ" АСАРИДА ҲАЛОЛ РИЗҚ МАСАЛАСИ.....	899
235. G'ulomova Hilola Shavkatovna. ZAMONAVIY TA'LIMDA TIL VA ADABIYOT INTEGRATSIYASINING O'RNI.....	902
236. Жанылсын Айтмуратова. ЖАДИДЧИЛИК ҒОЯЛАРИНИНГ ТУРКИЙ МУСУЛМОН ЎЛКАЛАР ТАРАҚҚИЁТИДАГИ ЎРНИ.....	906
237. Elova Dilnoza Davlatovna. JADID MA'RIFATPARVARLARINING BUXORODA BOSMAXONA VA NASHRIYOTLARNI JORIY QILISHDAGI O'RNI (1920-1924-YILLAR).....	909
238. Aziza Fayzullayeva. JADIDLAR MA'NAVIY MEROSIDA MA'RIFATLI JAMIYAT KONSEPSIYASI VA LIDER AYOLLAR FENOMENI.....	914
239. Abdurahmonov Xolboy To'xtayevich. AHMAD DONISH — O'RTA OSIYODA MA'RIFATPARVARLIK HARAKATINING ASOSCHISI.....	918
240. Xolmirzaeva Jumagul Xamdamovna. JADIDLAR MA'NAVIY MEROSIDA MEHNAT MADANIYATINI RIVOJLANTIRISH ZARURATI TO'G'RISIDA.....	923
241. Farxodjonova Nodira Farxodjon qizi. JADIDCHILIK TA'LIMOTIDA MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLAR UYG'UNLIGI – MA'NAVIY TARAQQIYOT OMILI SIFATIDA.....	927
242. Dustmurodov Ma'rufjon Mansur o'g'li. FITRAT ASARLARIDAGI TARIXIY TURKIY LEKSEMALAR (HOZIRGI O'ZBEK ADABIY TILIDA PASSIV QO'LLANISHDA BO'LGAN LEKSEMALAR O'RNAGIDA).....	932
243. Sharipov Dilshod Baxshilloevich. KUL TIGIN BITIGINING IJTIMOIIY-SIYOSIY TAHLILI: TINCHLIK G'OYASI NIMADA.....	938
244. Abdiraxmanov Muzaffar Zaripbayevich. RAQAMLI DAVR SHAROITIDA INSON QADRI VA UNING IJTIMOIIY AHAMIYATI.....	940
245. Jumaeva Dildora Junaytovna. JAMIYAT RIVOJI VA MA'NAVIY-RUHIY MUHITNI SOG'LOMLASHTIRISH MASALALARI.....	943
246. Kabulov Jahongir Baxodirovich. MILLATCHILIKNING BARQAROR TARAQIYOTGA DESTRUKTIV TA'SIRI.....	946
247. Muxammedov Shavkat Majidovich. AVLONIY MA'NAVIY MEROSIDA MA'RIFATLI JAMIYAT YARATISHGA OID IJTIMOIIY-FALSAFIY G'OYALARI.....	948
248. Qaxxorova Saodat Qaxramonovna. ZAMONAVIY YOSHLAR TARBIYASI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	952
249. Rashidov Mehriddin Faxriddin o'g'li. OILAVIY QADRIYATLAR VA SHAXS MA'NAVIYATI.....	954
250. Shodiyev Jahongir Jo'raqulovich. INSON MA'NAVIYATI VA HAYOT SIFATINI YUKSALTIRISH MASALALARI.....	957
251. Dehqonov Behzod Baxtiyorovich. AZIZIDDIN NASAFIY MA'NAVIY MEROSI VA ZAMONAVIY O'ZBEKISTONDA UNING AHAMIYATI.....	960
252. Siddiqov Ulugbek Gafforovich. YOSHLAR TARBIYASI VA VATANPARVARLIK MASALALARI.....	963

“TURKISTON TARAQQIYPARVARLARI MEROSI: TARIXIY TAJRIBA VA MILLIY O‘ZLIK”

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY ANJUMAN

Materiallar to‘plami

Buxoro shahri, 2026 yil 12-mart

Muharrir: F.Usmonov
Texnik muharrir: B.Ashurov
Musahhih: M.Kuziyeva
Sahifalovchi: X.Axrоров

Nashriyot litsenziyasi №040075. 23.09.2022. Original maketidan bosishga ruxsat etildi: 10.03.2026. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. “Palatino Linotype” garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog‘ozi. Bosma tobog‘i 56. Adadi 100. Buyurtma № 740.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi
“BUKHARA HAMD PRINT” nashriyoti. Buxoro shahri Hofiz
Tanish Buxoriy ko‘chasi, 190-B uy. Tel: (97) 736-20-11
Bahosi kelishilgan narxda.

“BUKHARA HAMD PRINT” MChJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Qayum Murtazoyev ko‘chasi, 344-uy